

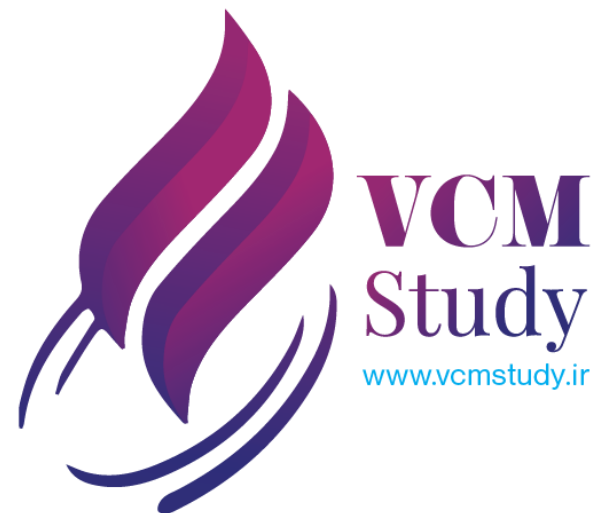

www.vcmstudy.ir

یادداشت
نفت و گاز

بررسی تأثیر یارانه‌های غیرمستقیم در زندگی مردم ایران

تاریخ انتشار: ۱۰ دی ۱۳۹۷

بر اساس اظهارات رئیس‌جمهور و رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور، میزان یارانه در کشور ایران در مجموع برابر ۹۰۰ هزار میلیارد تومان در سال است. لذا این به معنای یارانه ۹۰۰ هزار تومانی برای هر نفر در ماه می باشد که ۲۰ برابر یارانه نقدی است. بر اساس گزارش مرکز آمار ایران از درآمد و هزینه های خانوارهای شهری در سال ۱۳۹۶، متوسط درآمد هر خانوار ایرانی در سال برابر ۳۶،۶۸۵،۰۰۰ تومان است. بعد خانوار نیز برابر ۳.۴۳ نفر است لذا میزان یارانه پنهان هر خانوار شهری در سال را معادل ۳۷ میلیون تومان محاسبه می شود. لذا می توان نتیجه گرفت که نیمی از هزینه های خانوار شهری توسط خودشان و نیمی دیگر توسط دولت پرداخت می شود. البته توزیع ۳۷ میلیون تومان یارانه پنهان به هر خانوار شهری در سال قطعا بطور یکسان و عادلانه صورت نمی گیرد و دهک ها و شهرهای مختلف از مقادیر مختلفی بهره‌مند می شوند. در هر صورت اگر دولت بخواهد یارانه پنهان را کم کند باید بتواند با توسعه صحیح، متوسط درآمد خانوارهای ایرانی را به مرور دو برابر کند. بر اساس مقادیر یادشده و با فرض نرخ ۵۷۰۰ تومانی دلار، میزان واقعی درآمد «خانوارهای شهری» در ایران حدود ۷۳ (۳۶+۳۷) میلیون تومان یا ۱۲،۸۰۰ دلار در سال است. لذا میزان واقعی درآمد هر «نفر» حدود ۳۷۳۱ دلار در سال است. بر اساس گزارش بانک جهانی، درآمد سرانه برای هر آمریکایی حدود ۶۰ هزار دلار و برای هر اروپایی ۴۱ هزار دلار است. اختلاف این شاخص بین ایران و سایر کشورها نشان دهنده مقدار و کیفیت کالا و خدماتی دریافتی هر نفر در سال است. برای سال آینده دولت در حال برنامه ریزی برای اجرای طرح سهمیه بندی بنزین است تا فقط یارانه پنهان بنزین را بطور عادلانه تری میان مردم تقسیم کند و از قاچاق بی رویه بنزین جلوگیری نموده و میان پرمصرف و کم مصرف تفاوت قائل شود. برای بررسی میزان اثرگذاری این تصمیم بر خانوارهای مختلف نیاز است تا به هزینه های خانوارها و سهم حمل و نقل در آن بیشتر پرداخته شود. شکل نشان دهنده میزان درآمد هر خانوار و سهم هزینه های حمل و نقل در آن است. بر اساس نمودار، متوسط هزینه حمل و نقل در کل درآمد خانوارهای شهری برابر ۸.۸۲٪ است که برای خانوارهای آمریکایی و اروپایی در سال ۲۰۱۶ به ترتیب برابر ۱۶٪ و ۱۲.۸٪ بوده است. به دلیل ارزان بودن قیمت سوخت نسبت به خودرو در کشور ایران، اختلاف درصد هزینه های حمل و نقل دهک ها نیز ناشی از تفاوت قیمت خودروهای آنها ارزیابی می شود نه میزان مصرف سوخت. با توجه به اینکه هزینه حمل و نقل سه دهک اول به ترتیب برابر ۳۶۷، ۷۶۷ و ۱۱۴۰ هزار تومان در سال است، انتظار می رود که تعداد محدودی از آنها از خودروی شخصی برخوردار نبوده و مصرف بنزین نداشته باشند. طبق آمار مرکز آمار نیز فقط ۵۰٪ خانوارهای ایرانی (۱۱.۷ میلیون خانوار) دارای خودروی شخصی هستند.

یادداشت

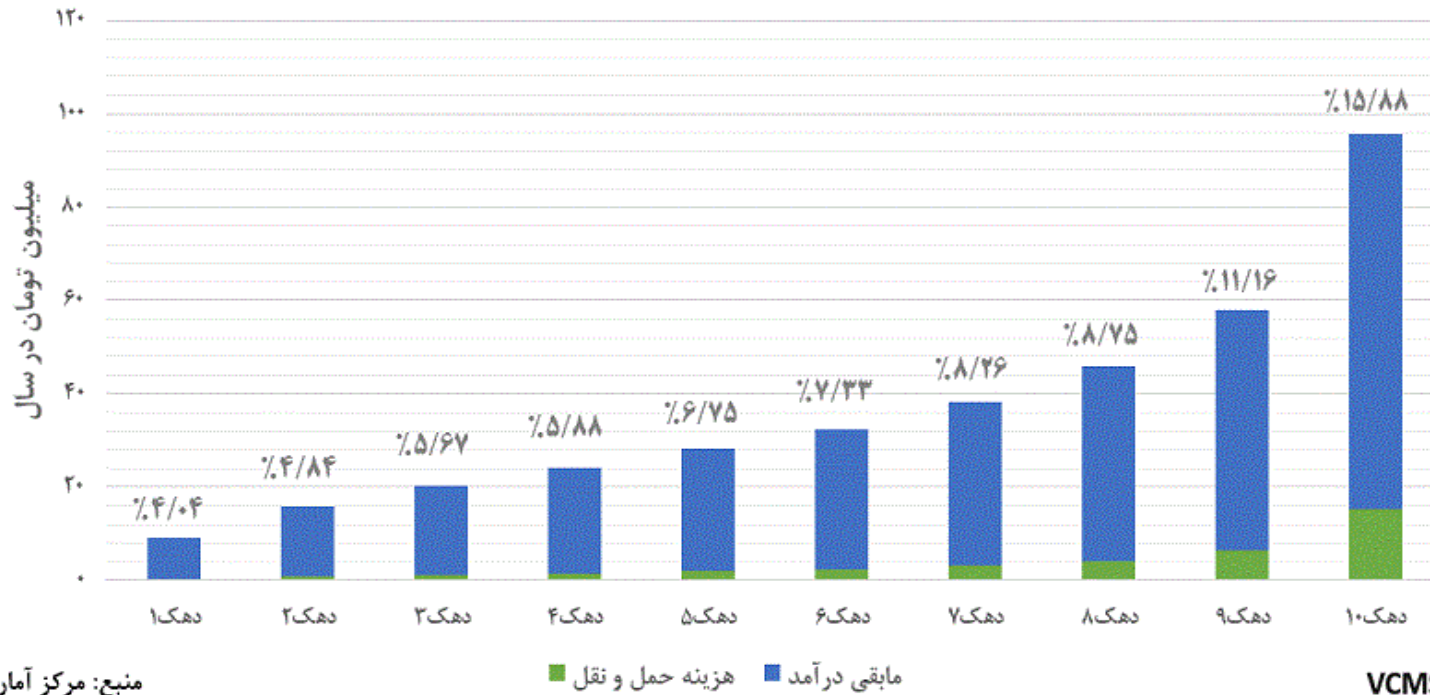
نفت و گاز

مرکز مطالعات زنجیره ارزش

سهم هزینه حمل و نقل خانوارهای شهری از مجموع درآمد

منبع: مرکز آمار ایران

VCMStudy.ir

یادداشت

نفت و گاز

مرکز مطالعات زنجیره ارزش معتقدست که سهمیه بندی بنزین و افزایش نرخ دوم آن، تأثیر مستقیمی بر دهک های پایین جامعه ندارد. از طرفی بر اساس گزارش مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی تأثیر غیرمستقیم افزایش قیمت بنزین حتی بدون سهمیه بندی نیز تنها ۴% تورم در پی خواهد داشت. خانواده های پردرآمد کشور نیز از افزایش قیمت بنزین چندان متأثر نخواهند شد زیرا که هزینه سوخت در برابر هزینه خودروهای شخصی آنها بسیار ناچیز به حساب می آید. سهمیه خودروهای پر مصرف نظیر تاکسی و وانت نیز جداگانه تعریف شده در حالیکه از سوخت جایگزین یعنی CNG نیز بهره می‌برند. لذا موانع اصلی برای اجرای سهمیه بندی بنزین، ۱-پرمصرف‌های دهک‌های میانی و ۲-حساسیت غیرمنطقی جامعه به قیمت بنزین ارزیابی می‌شود. از این رو لازم است تا دولت ایران همانند دولت های چین و اندونزی، قبل و حین اجرای طرح سهمیه‌بندی بنزین، شفاف‌سازی لازم را بطور مکرر برای اذهان عمومی انجام دهد تا جامعه را برای کاهش یارانه پنهان بنزین همراه کند. سرمایه حاصل از اجرای طرح سهمیه‌بندی نیز می بایست پس از طراحی سیاست های مناسب برای توسعه «سوخت های جایگزین» و «حمل و نقل عمومی» به این دو بخش تزریق شود در غیر این صورت اثر پایداری نخواهد داشت.

www.vcmstudy.ir

امیدواریم از مطالعه این سند، استفاده مفید برده باشید
نقطه نظرات، انتقادات و پیشنهادات خود را از طریق ایمیل زیر با ما در میان بگذارید

VCMStudy@gmail.com